

Småstykker.

I. En 12-årig jysk piges syn 1623.

Meddelt af K. Carøe.

Anno 1623 thenn 26 maij ved fem slett om efftermiddagenn haffuer en liden pige ved [navn] Anne Andersdaatter, barnefødt udj Norrup, i hendis alders 12 aar, sidt paa hin side Thuss mølle paa it back, som kaldis Aadalsback och tagen vare paa to køer, som stode i tiur, och spant paa en hannd-rock; da er kommen paa den syndre side aff hende i liussen eller saadan it klar schin, at hun der offuer bleff forferdet, at tenen falt aff haanden paa hende; og som hun nu schulle bucke sig og tage tenen op igienn, bleff hun var for sig staaendis ligesom et lidet to aars gammell barn, huilchet schinnede saa klar som solen, saa hendis øyen ichj kunde taalle at see derpaa, og jorden under hende bleff saa hed, at hun haffde tencht, at hun schulle haffue brent hendis fødder, thj hun var barfodett.

Dette siun, som obenbarede sig for hende i et barns lignelse, schulle haffue hafft saadan ord till pigen, lydendis ord for ord som her effterfølger effter pigens egen mundelige bekiendelse.

Sagde hand »O, væ den slemme syndige verden. Du est en syndere, en liden syndere, och du est en syndere for Gud; ting hart ved den leffuende Jesus i himmelen, og alle de mennischer, som du møder, enten paa veye eller stie,

store eller smaa, da schal du bede dem tinge hart ved den leffuende Jesus i himmelen; tinge de ikke dis haardere ved hannem och om vender dem till Gud och afflegger diris hoffærdighed, da schall verden siunche ned inden jammell¹⁾ med; ret ligeste nu schall du gaa till eders sogneprest och beel hannem forkynde det for andre prester, at de formaner deris tilhørere, at de tinge och hart med Jesus i himmelen; ellers schall der komme saa stor en blodstyrtning og pestilenze offuer verden, alle de schulle falde for hver andris fødder, och den ene schall ichj kunde redde den anden; nu schall du gaa, ret nu schall du gaa, ellers schall du miste dit melle, og gaar du nu, da schall du beholde det. Vill de ichj tro, hvad som du siger for dem, saa schall du ichj suære, men den schall komme, hvilchen de schall faa at tro. Du glemmer det vell ichj, sagde hand tiij gange till hende. Disligeste sagde han trij gange: holde ij steffne, ja ij holde en sorgefuld steffne, ij haffue hørt og seet saa megit scheed, och ij haffue ichj vill tinget med Gud i himmelen; men haffue ij ichj hørt schee, saa schal ij høre saa megit schee, som ij haffue hort i eders dage.«

Saa schiltes hand fra hende, och hende töchte, at hand drog hen i synder.

Dette haffuer hun bekiend paa Marriaggers closter och i mit Hus for w. Mogens Kaas og w. fru Sidzell Friis och for mig och mange andre got folck.

Den 28 maij.

Hans Abelle Jacobsen.

Eghaandt P. M.

Ao. 1623 den 26 maij ved midafftens tide paa Norrup marck kom der till Anders Pedersens daatter i Norrup en udj hvide klæder och raabte væ, væ offuer all verden och sagde till hende: du est en liden syndere, gach ud strax till

¹⁾ Jammel, jamling, årsdagen efter.

eders sogneprest og bed hannem, at hand formaner folchet till poenitenze og schriffuer till andre præster, at de i lige maade giøre; thi der schall bliffue saa stor en blodstyrtning, som aldrig haffuer for været, och pestilenze, at den ene schal ichj kunde hielpe den anden, ja den gandsche verden schall inden jammell med nedsiuncke, och at hun der paa ichj schulle suære, men dersom mand vilde hende ichj tro, da schulle der komme den, den de schulle tro, saa foer den strax bort i lufften. Och bad hende strax gaa, ellers hun schulle miste sin mælle, med mange fleer ord, som hun bekiender sig ichj at kunne udsige, men disse bekiender hun paa Flaslevs kircheguolff for mig og menige mænd, som ieg der ved klochen lod sammen kalde.

Niels Pedersen Marriager,
Præst til Windblæs og Flaslevs kircker.
(Danske Kanc. Indk. Breve 20/s 1623).

Skuepladsen for denne begivenhed er Norup mark i Vindblæs sogn, Onsild herred; Tusmølle ligger mellem Falslev og Norup, og det er vel da omtrent på det sted, at den lille Anne havde sit mærkelige syn; hvad der har indvirket på barnets sjæleliv og derved fremkaldt dette syn, lader sig ikke nu sige; særligt mærkelige eller rystende begivenheder i Danmark kendes ikke fra det år; derimod varede det jo ikke længe, inden både »blodstyrtning og pestilenze« væltede ind over landet under Christian IV ulykkebringende indblanding i trediveårskrigen, og for så vidt fik synet ret.

Af de i dokumentet nævnte personer var Mogens Kaas, gift med Sidsel Friis, lensmand på Mariager kloster 1619—1631. Hans Abel Jacobsen var ifølge Wiberg sognepræst i Mariager 1618—1648. Niels Pedersen Mariager havde været rektor i Hobro, før han blev præst i Falslev, eller som han skriver Flaslev; hos Wiberg og Hundrup (Lærerstanden i Hobro) anføres han som Niels Falslev 16 . ., nu kan altså navnet og tiden nærmere bestemmes.